

Олександр Євгенович Кухарев,

доктор юридичних наук, доцент,

Харківський національний університет внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0003-2086-9179>,

e-mail: kukharyev@gmail.com

**ДОГМАТИЧНА КОНСТРУКЦІЯ УНІВЕРСАЛЬНОГО
ПРАВОНАСТУПНИЦТВА У СФЕРІ СПАДКОВОГО ПРАВА**

З'ясовано сутність конструкції універсального правонаступництва у сфері спадкового права. Обґрунтовано віднесення універсального правонаступництва до категорії принципів спадкового права, що визначає його специфіку та повною мірою охоплює всі інститути спадкового права. Виявлено сукупність чинників, що забезпечують цілісність конструкції універсального спадкового правонаступництва. Розкрито співвідношення категорій «спадкове правовідношення» та «спадкове правонаступництво».

Ключові слова: спадкування, спадкові правовідносини, спадкове правонаступництво, універсальне спадкове правонаступництво, спадкодавець, спадкоємець.

Оригінальна стаття

Постановка проблеми

Категорія спадкового правонаступництва є фундаментальною, базовою засадою всього спадкового права. Термін « правонаступництво » розуміється як перехід прав та обов'язків, що належать одному суб'єкту, до іншого. При цьому основною характеристикою правонаступництва визначають зв'язок між правонаступником та правопередником. Спадкове правонаступництво є історично першою формою правонаступництва, в якій найбільш повно виражена ідея тотожності прав та обов'язків, що переходять від спадкодавця до спадкоємців.

В юридичній літературі універсальне правонаступництво традиційно визначається як принцип спадкового права [1, с. 218; 2, с. 127; 3, с. 152; 4, с. 7]. Водночас нез'ясованим повною мірою залишається питання сутності універсального спадкового правонаступництва. Значущість вирішення цього питання пояснюється необхідністю забезпечення стабільності майнових відносин, а також належного помертвого переходу прав та обов'язків від спадкодавця до спадкоємців. Саме правонаступництво визначає динаміку, рух прав та обов'язків від правопередника до його правонаступників, отож становить «серцевину» спадкування. До того ж розпочатий процес

рекодифікації (оновлення) цивільного законодавства України значно актуалізує дослідження проблем правонаступництва у сфері спадкового права, зумовлює необхідність узагальнення й аналізу використання категорії «універсальне спадкове правонаступництво» у правовій доктрині.

Стан дослідження проблеми

В юридичній літературі переважає точка зору про універсальний характер спадкового правонаступництва, проте зміст досліджуваної категорії розкривається неоднаково. Так, свого часу І. О. Покровський сутність універсального правонаступництва при спадкуванні вбачав у єдності спадкової маси як юридично цілого, що переходить не до випадкової особи, а до певних, заздалегідь визначених спадкоємців [5, с. 297].

За радянської доби універсальний характер спадкового правонаступництва пояснювався тим, що спадкоємець стає наступником сукупності належних померлій особі майнових прав, які переходять до спадкоємця, не змінюючи свого змісту, а самий перехід здійснюється одночасно одним актом [6, с. 68], завжди безпосередньо [7, с. 51–54]. У цей період А. А. Бугаєвський стверджував, що спадкоємець стає суб'єктом усіх майнових прав спадкодавця та боржником за його зобов'язаннями [8, с. 6].

Більшість сучасних українських цивілістів виводять сутність універсального правонаступництва із поняття спадкування, встановленого ст. 1216 ЦК України через набуття спадкоємцями усіх прав та обов'язків, що належали спадкодавцеві на момент відкриття спадщини і не припинилися внаслідок його смерті [1, с. 219; 3, с. 152; 4, с. 7; 9, с. 29; 10, с. 10; 11, с. 36].

У цьому аспекті має бути наведена позиція З. В. Ромовської, яка пояснює універсальність спадкового правонаступництва тим, що перехід здійснюється одномоментно і в цілому, а не частинами. Далі авторка наголошує на тому, що універсальність спадкового правонаступництва має свою межу: грошова оцінка обов'язків, які перейшли до спадкоємця, не може бути більшою від грошової оцінки активів. Із цього зроблено висновок, що повне спадкове правонаступництво існує не завжди [12, с. 18].

Нарешті, О. П. Печений виводить два прояви такої ознаки спадкового правонаступництва, як універсальність: 1) права та обов'язки (об'єкти спадкового наступництва) переходять до спадкоємця як єдине ціле; 2) перехід прав та обов'язків відбувається у незмінному вигляді [13, с. 8].

Причому окремі автори висловлюють протилежну точку зору стосовно досліджуваної проблематики. Зокрема, П. С. Нікітук взагалі заперечував концепцію універсального наступництва при спадкуванні,

висуваючи з цього приводу такі аргументи. По-перше, відсутність законодавчого закріплення положення про універсальне спадкове правонаступництво. По-друге, ідея універсальності заперечується при спадкуванні за заповітом, коли спадкодавець розподіляє спадщину між спадкоємцями, кожен з яких отримує лише частину спадкового майна, а також у разі спадкування предметів звичайної домашньої обстановки та вжитку. По-третє, при спадкуванні з іноземним елементом можливе розщеплення спадкової маси на частки, підпорядковані законодавствам різних держав. На підставі викладеного була сформульована теза про те, що «ідея універсальності явно суперечить правовій дійсності та стала фактором, що гальмує розвиток доктрини спадкового права» [14, с. 18–22].

Сучасні вітчизняні дослідники С. Я. Фурса та Є. І. Фурса аналогічно ставлять під сумнів універсальність правонаступництва при спадкуванні, що обґрунтовується межами відповідальності спадкоємців за боргами спадкодавця, невідчужуваністю особистих немайнових прав спадкодавця, а також необхідністю прийняття спадщини спадкоємцями [15, с. 22–23]. Додатково Є. І. Фурса вказує на суперечність принципу універсальності спадкового правонаступництва принципу диспозитивності та іншим істотним положенням спадкового права [16, с. 8].

Викладене дає підстави стверджувати, що питання сутності універсального наступництва та й узагалі можливість існування цієї категорії у сфері спадкового права залишаються дискусійними та потребують вирішення.

Мета і завдання дослідження

Метою цієї статті є з'ясування сутності універсального правонаступництва у сфері спадкового права. Для досягнення окресленої дослідницької мети необхідно вирішити такі *завдання*: розкрити співвідношення понять «спадкове правонаступництво» та «спадкове правовідношення»; виявити значення категорії «універсальне правонаступництво» для сфери спадкового права; встановити та проаналізувати чинники, що забезпечують цілісність конструкції універсального спадкового правонаступництва.

Наукова новизна дослідження

Наукова новизна результатів дослідження полягає у подальшому розвитку положень, отриманих науковцями-попередниками. Зокрема визначено, що наступництво є динамікою спадкового правовідношення та не тотожне останньому. Запропоновано розуміння універсального правонаступництва як принципу спадкового права, що повною мірою охоплює всі інститути цієї підгалузі цивільного права. Крім того, виявлено сукупність чинників, що забезпечують цілісність конструкції універсального спадкового правонаступництва.

Виклад основного матеріалу

Перехід прав та обов'язків спадкодавця до його спадкоємців здійснюється в межах спадкового правовідношення, що виникає з часу відкриття спадщини та завершується оформленням спадкоємцями своїх прав на спадщину. При цьому спадкове правонаступництво само по собі правовідношенням не є. правонаступництво, як одномоментний перехід, є динамікою, рухом спадкового правовідношення або проявом останнього. Саме правонаступництво ілюструє посмертний рух прав та обов'язків спадкодавця до його спадкоємців, що, у свою чергу, визначає їх юридичну долю та зміну суб'єктності. У зв'язку з цим поняття «спадкове правовідношення» та «спадкове наступництво» не є тотожними за своїм змістом.

Спадкові правовідносини, що виникли після відкриття спадщини, можуть на тому і завершитися, якщо ніхто зі спадкоємців не прийняв спадщину, якщо спадкоємець відмовився від її прийняття або був усунений від права на спадкування. В такому разі немає місця і для спадкового правонаступництва через незавершеність спадкових правовідносин та відсутність руху прав та обов'язків. Ось чому спадкові правовідносини автоматично не породжують спадкового правонаступництва. В юридичній літературі наголошується на тому, що спадкове правонаступництво – правовий наслідок (результат, ефект) повноцінної (двостадійної) реалізації спадкового правовідношення, а поняття «спадкове правовідношення» та «спадкове правонаступництво» різняться суб'єктом та співвідносяться між собою як причина та наслідок. Отож спадкодавець як суб'єкт спадкового правонаступництва не є суб'єктом спадкового правовідношення [17, с. 584].

Хоча з цього приводу висловлюється й інша точка зору, згідно з якою правонаступництво характеризує не динаміку спадкових правовідносин, а зміну правовідносин, учасником яких був спадкодавець і в яких у зв'язку з відкриттям спадщини відбувається правонаступництво [18, с. 162]. Щоправда, сутність такої зміни та її відмінності від правонаступництва не розкриваються.

Категорія «універсальне правонаступництво» при спадкуванні є складною та багатогранною і не обмежується загальним поняттям спадкування, структурно розміщеним у ст. 1216 ЦК України. Універсальне правонаступництво як базова категорія спадкового права «пронизує» всі його інститути. Цілісність конструкції універсального спадкового правонаступництва забезпечується сукупністю таких чинників.

1. Спадщина переходить до спадкоємців як *єдине ціле*. Права та обов'язки, належні спадкодавцеві, незалежно від різномірності елементів об'єднуються в одне поняття «спадщина», що виступає локальним об'єктом, присутнім виключно у сфері спадкування. Закон не

дозволяє прийняти частину спадщини, а від іншої – відмовитися. З цього випливає важливе правило – прийняття частини спадщини означає прийняття спадщини в цілому, що прямо визначене у пп. 1.3 п. 3 гл. 10 розд. II Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України та підтримується у правовій доктрині [2, с. 550; 19, с. 191].

При цьому спадкове наступництво не вичерпується лише правами та обов'язками, належними спадкодавцеві на час відкриття спадщини. Як наголошується у цьому аспекті в цивілістичній літературі, до складу спадщини включаються не лише суб'єктивні права та обов'язки у справжньому розумінні слова (наприклад, право власності або право кредитора в зобов'язанні), але й правові утворення, які знаходяться на шляху від правоздатності до суб'єктивних прав [20, с. 618]. Прикладом таких утворень є закріплена у ч. 2 ст. 344 ЦК України правова можливість особи, яка заявляє про давність володіння, приєднати до часу свого володіння увесь час, протягом якого цим майном володіла особа, чиїм спадкоємцем (правонаступником) вона є. Крім того, якщо особа почала приватизувати своє житло та не встигла внаслідок смерті завершити цей процес, її спадкоємці мають право завершити розпочатий процес приватизації житла і стати власником майна. Оскільки спадкодавець за життя встиг виразити свою волю на приватизацію житла (подав належні документи), але помер, то право на приватизацію перейшло у стадію реалізації, зупинившись на шляху до суб'єктного права, і тому може стати об'єктом спадкування (п. 13 Постанови Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику у справах за позовами про захист права приватної власності» від 22 грудня 1995 р. № 20).

Потенційний правонаступник не завжди знає, які саме права та обов'язки перейдуть до нього, проте таке незнання не тягне за собою юридичних наслідків. Основна ідея універсального правонаступництва в цій частині полягає в тому, що суб'єктивне знання спадкоємця про ті чи інші права (обов'язки) спадкодавця не може мати значення для цих прав (обов'язків).

При цьому універсальний характер спадкового правонаступництва не заперечується наявністю кількох спадкоємців, до яких спадщина переходить у певних частках, на чому наголошують прихильники ідеї сингулярного спадкового правонаступництва, адже спадщина переходить навіть до кількох спадкоємців як єдине ціле. Отримуючи певне право зі складу спадщини, до спадкоємця одночасно переходить і обов'язок задовольнити вимоги кредитора у межах вартості успадкованої частки. Внаслідок правонаступництва втрачається відособленість спадкового майна та воно змішується із власним майном спадкоємця.

2. *Безпосередність*, яка виявляється у тому, що спадкоємець набуває спадщину безпосередньо від спадкодавця без попередньої

передачі її третім особам. Саме ознака безпосередності спростовує наступництво між спадкодавцем та відказоодержувачем при встановленні заповідального відказу (легату). Такий висновок обумовлений тим, що предмет легату переходить до відказоодержувача не від спадкодавця, а від спадкоємця, чия частка у спадщині обтяжена заповідальним відказом. Додамо до цього, що за приписом ч. 1 ст. 1238 ЦК України предметом легату може бути передання відказоодержувачеві у власність або за іншим речовим правом майнового права або речі, що входить або *не входить до складу спадщини*, що аналогічно виводить заповідальний відказ за межі наступництва між спадкодавцем та спадкоємцем. Як справедливо зазначають М. С. Абраменков та П. В. Чугунов, після відкриття спадщини у відказоодержувача виникає не право на майно спадкодавця, а певне право на майно спадкоємця, що перейшло до нього в порядку універсального правонаступництва [21, с. 166].

Виходячи передусім з ознаки безпосередності спадкового правонаступництва, цивільне законодавство України не допускає підпризначення спадкоємцю, який прийняв спадщину, на відміну від окремих зарубіжних правопорядків, де встановлена так звана «фідеокомісарна субституція». Сутність фідеокомісарної субституції полягає не лише у призначенні спадкоємця, а й у визначенні тих осіб, до яких перейде спадщина після смерті цього спадкоємця, іншими словами – призначення спадкоємця спадкоємцю. При фідеокомісарній субституції спадщина переходить не від спадкодавця до спадкоємця, а від основного спадкоємця до додаткового спадкоємця.

3. Спадщина переходить до спадкоємців *одномоментно з часу її відкриття незалежно від часу прийняття та державної реєстрації*. В основу наведеної властивості універсального спадкового правонаступництва покладено фікцію зворотної сили прийняття спадщини, згідно з якою незалежно від часу прийняття спадщини вона належить спадкоємцеві з часу відкриття спадщини (ч. 5 ст. 1268 ЦК України), тобто з моменту смерті спадкодавця (оголошення померлим). Значення зворотної сили прийняття спадщини полягає в тому, що саме на час відкриття спадщини визначається її склад, коло спадкоємців, обсяг відповідальності спадкоємців за боргами спадкодавця, інші обов'язки, що обтяжують спадщину. Крім того, спадкоємці набувають права не лише на майно, виявлене в момент прийняття спадщини, але й на майно, що було в наявності в день смерті спадкодавця, але з тих чи інших причин виявилось у володінні третіх осіб.

Правило про зворотну силу прийняття спадщини має фіктивний характер, адже встановлює завідомо неіснуюче положення про те, що спадкоємець прийняв спадщину в день смерті спадкодавця, хоча фактично особа звертається до нотаріуса з відповідною заявою в інший день строку, встановленого законом для прийняття спадщини.

Причому сплив такого строку автоматично не позбавляє можливості застосовувати фікцію зворотної сили прийняття спадщини у відповідних правовідносинах. У випадку поновлення строку для прийняття спадщини відповідно до ст. 1272 ЦК України за згодою спадкоємців або в судовому порядку спадщина аналогічно належатиме спадкоємцеві з часу її відкриття.

4. Права та обов'язки, що належали спадкодавцеві, переходять до спадкоємців у *незмінному вигляді* в тому складі, обсязі та вартісному виразі, які існували на час відкриття спадщини. Так, при спадкуванні права власності на майно, що перебуває у заставі, право застави не припиняється, а слідує за річчю (ст. 27 Закону України «Про заставу», ст. 23 Закону України «Про іпотеку»). Як приклад можна навести і перехід у порядку спадкування прав на застраховане майно. Згідно зі ст. 22 Закону України «Про страхування» у разі смерті страхувальника – фізичної особи, який уклав договір майнового страхування, права і обов'язки страхувальника переходять до осіб, які одержали це майно в спадщину.

Виняток становлять лише ті права та обов'язки, які не входять до складу спадщини (ст. 1219 ЦК України).

Водночас незмінність як визначальна властивість універсального спадкового правонаступництва не виключає в окремих випадках модифікацію об'єкта. Наприклад, права та обов'язки учасника спільної сумісної власності не можуть переходити в порядку спадкування. На підставі закону майно поступає в спільну часткову власність спадкоємців, змінюючи тим самим свій правовий режим.

5. Одним із проявів універсальності правонаступництва при спадкуванні є *безумовність і беззастережність актів прийняття спадщини та відмови від її прийняття*, закріплена у ч. 2 ст. 1268 та ч. 5 ст. 1273 ЦК України. Спадкоємець не може прийняти спадщину або відмовитися від її прийняття із застереженням, зауваженням, висувати певні умови, самостійно визначати порядок спадкування або впливати на обсяг майнових прав інших спадкоємців. Таким чином досягається стабільність майнового обороту, безперервність переходу прав та обов'язків від спадкодавця до спадкоємців.

До того ж слід врахувати, що чинна правова модель не включає до змісту категорії універсального спадкового правонаступництва таку ознаку, як безвідкличність прийняття спадщини та відмови від прийняття спадщини, що протягом тривалого часу була невід'ємним її атрибутом. Причина цього полягає у послідовному розширенні диспозитивних засад регулювання спадкових правовідносин шляхом надання спадкоємцям значно більшої правової свободи в частині формування своєї поведінки. Саме тому особа, яка подала заяву про прийняття спадщини, може відкликати її протягом строку, встановленого для прийняття спадщини (ч. 5 ст. 1269 ЦК України), а відмова

від прийняття спадщини може бути відкликана протягом строку, встановленого для її прийняття (ч. 6 ст. 1273 ЦК України).

Отже, універсальне правонаступництво, забезпечуючи стабільність майнового обороту після смерті власника майна, повною мірою реалізується у всіх інститутах спадкового права, є його «серцевиною», керівною ідеєю. Наведене свідчить про доцільність зведення універсального правонаступництва до рангу принципів спадкового права.

І хоча у кн. 6 ЦК України цей принцип текстуально не закріплений, навряд чи можуть виникнути які-небудь сумніви щодо належності універсального правонаступництва саме до принципів спадкового права. За великим рахунком, принципи «живуть» не в текстах законів чи інших нормативно-правових актів, а у свідомості законодавця, суддів, інших суб'єктів правотворчості та правозастосування, вони ніби «написані в серцях» [22, с. 26]. Тим більше виведення принципів зі змісту нормативно-правових актів є одним зі способів виразу принципів права (так зване змістове закріплення) [23, с. 71].

Висновки

Спадкове правонаступництво та спадкове правовідношення не є тотожними поняттями. Наступництво, як одномоментний перехід, є динамікою, рухом спадкового правовідношення або проявом останнього. Якщо момент виникнення спадкового правовідношення пов'язаний із часом відкриттям спадщини, то наступництво, як динаміка правовідношення, виникає із прийняттям спадщини спадкоємцями.

Цілісність конструкції універсального спадкового правонаступництва забезпечується сукупністю таких чинників: 1) спадщина переходить до спадкоємців як єдине ціле; 2) безпосередність, яка виявляється у тому, що спадкоємець набуває спадщину безпосередньо від спадкодавця без попередньої передачі її третім особам; 3) одномоментність переходу спадщини до спадкоємців з часу її відкриття незалежно від часу прийняття та державної реєстрації; 4) права та обов'язки, що належали спадкодавцеві, переходять до спадкоємців у незмінному вигляді в тому складі, обсязі та вартісному виразі, які існували на час відкриття спадщини; 5) безумовність і беззастережність актів прийняття спадщини та відмови від її прийняття.

Універсальність спадкового правонаступництва виступає принципом спадкового права, що визначає його зміст, напрямок правового регулювання та повною мірою охоплює всі інститути спадкового права. Саме тому сутність конструкції універсального правонаступництва як базової категорії спадкового права не обмежується поняттям спадкування, вміщеним у ст. 1216 ЦК України.

Список бібліографічних посилань: 1. Майданик Р. А. Розвиток приватного права України : монографія. Київ : Алерта, 2016. 226 с.

2. Харьковская цивилистическая школа: грани наследственного права : монография / И. В. Спасибо-Фатеева, О. П. Печеный, В. И. Крат и др. ; под. ред. И. В. Спасибо-Фатеевой. Харьков : Право, 2016. 608 с. **3.** Оксанюк Н. М. Класифікація принципів спадкового права. *Часопис Київського університету права*. 2014. № 4. С. 151–155. **4.** Достдар Р. Принципи спадкового права України. *Підприємництво, господарство і право*. 2008. № 12. С. 6–8. **5.** Покровский И. А. Основные проблемы гражданского права. М. : Статут, 1998. 353 с. **6.** Серебровский В. И. Избранные труды по наследственному и страховому праву. 2-е изд., испр. М. : Статут, 2003. 558 с. **7.** Антимонов Б. С., Граве К. А. Советское наследственное право. М. : Госюриздат, 1955. 264 с. **8.** Бугаевский А. А. Советское наследственное право. Одесса, 1926. 125 с. **9.** Актуальні проблеми спадкового права : навч. посіб. / за заг. ред. Ю. О. Заїки, О. О. Лов'яка. Київ : КНТ ; ЦУЛ, 2014. 336 с. **10.** Шишка Р. Б., Сопілко І. М., Козирева В. П. Спадкове право в Україні : навч. посіб. / за заг. ред. Р. Б. Шишки. Київ : Ліра-К, 2015. 216 с. **11.** Буркацький Л. К. Спадкове право України: теорія, коментарі, практика, зразки заяв : навч. посіб. Київ : Ін Юре, 2008. 384 с. **12.** Ромовська З. В. Українське цивільне право. Спадкове право : підручник. Київ : Алерта ; КНТ ; ЦУЛ, 2009. 264 с. **13.** Печений О. П. Спадкове право. Харків : Фактор, 2012. 368 с. **14.** Никитюк П. С. Наследственное право и наследственный процесс (проблемы теории и практики). Кишинев : Штиинца, 1973. 261 с. **15.** Спадкове право. Нотаріат. Адвокатура. Суд : наук.-практ. посіб. / С. Я. Фурса, Є. І. Фурса, О. М. Клименко та ін. ; за заг. ред. С. Я. Фурси. Київ : Вид. Фурса С. Я. ; КНТ, 2007. 1216 с. **16.** Фурса Є. І. Спадкові правовідносини у нотаріальній та судовій практиці : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Київ, 2004. 20 с. **17.** Гражданское право : учебник : в 3 т. / Е. Н. Абрамова, Н. Н. Аверченко, Ю. В. Байгушева и др. ; под ред. А. П. Сергеева. М. : РГ-Пресс, 2012. Т. 3. 800 с. **18.** Козловська Л. В. Розвиток універсального спадкового правонаступництва як умова забезпечення стабільності цивільного обороту // Стабільність цивільного обороту в Україні: проблеми забезпечення : зб. наук. пр. / О. А. Беяневич , І. Е. Берестова, В. І. Бобрик та ін. ; за ред. О. А. Беяневич. Київ : НДІ приватного права і підприємництва ім. академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2013. С. 158–177. **19.** Заїка Ю. О. Спадкове право в Україні: становлення і розвиток : монографія. 2-ге вид. Київ : КНТ, 2007. 288 с. **20.** Гражданское право : учебник : в 3 т. / под ред. А. П. Сергеева, Ю. К. Толстого. 4-е изд., перераб. и доп. М. : Велби ; Проспект, 2005. Т. 3. 784 с. **21.** Абраменков М. С., Чугунов П. В. Наследственное право : учебник / отв. ред. В. А. Белов. М. : Юрайт, 2013. 423 с. **22.** Погребняк С. П. Основоположні принципи права (змістовна характеристика) : монографія. Харків : Право, 2008. 240 с. **23.** Колодий А. Принципы права: генезис, понятие, классификация, место и роль в правовой системе Украины. *Право України*. 2013. № 1. С. 68–79.

Надійшла до редколегії 25.09.2020

Kukharyev O. Ye. Dogmatic Construction of Universal Legal Succession in the Field of Inheritance Law

The purpose of the article is to clarify the essence of universal legal succession in the field of inheritance law.

The relevance of the research topic is due to a number of factors. First of all, it is the need to ensure both the proper posthumous transfer of the rights and responsibilities from the ancestor to lawful heirs, and the stability of property relations. Besides, it should be noted that the process of recoding (updating) the civil legislation of Ukraine has begun.

As a result of the conducted research, it has been concluded that hereditary legal succession and hereditary legal relationship are not identical concepts. Succession, as a one-time transition, is the dynamics, movement of the hereditary legal relationship or a manifestation of the latter. If the moment of the hereditary legal relationship's origin is related to the time of the opening of the inheritance, then the succession, as the dynamics of the legal relationship, occurs with the acceptance of the inheritance by lawful heirs.

The integrity of the construction of universal hereditary legal succession is ensured by a set of the following factors: 1) the succession passes to lawful heirs unchanged as a cohesive whole, with all the methods of provision and the burdens imposed on it; 2) immediacy, which is manifested in the fact that the lawful heir acquires the succession directly from the ancestor without prior transfer to third parties; 3) the uniqueness of the transfer of the succession to lawful heirs from the time of its opening, regardless of the time of acceptance and state registration; 4) the rights and obligations that belonged to the ancestor are transferred to lawful heirs in the same form in the composition, volume and value, which existed at the time of the opening of the succession; 5) conclusiveness and unconditionalness of the acts of the succession's acceptance and refusal of its acceptance.

The universality of inheritance legal succession is a principle of inheritance law, which determines its content, direction of legal regulation and fully covers all institutions of inheritance law. That is why the essence of the construction of universal legal succession as a basic category of inheritance law is not limited to the concept of succession, contained in the Art. 1216 of the Civil Code of Ukraine.

Key words: succession, hereditary legal relations, hereditary legal succession, universal hereditary legal succession, ancestor, lawful heir.

